
Dictamen sobre l'estat de la ciutat i prioritats pressupostàries municipals, 2015

Barcelona, 10 de novembre del 2014
APROVAT PEL PLENARI DEL CONSELL DE
CIUTAT

Índex

1. Introducció.....	3
2. Anàlisi dels diferents àmbits.....	5
a) Cultura	5
b) Polítiques socials i ciutadania	9
c) Economia i ocupació	15
d) Espai públic i mobilitat.....	21
Annex	25

1. Introducció

Aquesta proposta de dictamen neix de les reflexions i els consensos del Grup de Treball, integrat per quatre subgrups de treball especialitzats, amb una persona responsable, a fi i efecte de facilitar el debat, la coordinació i l'exposició de resultats.

Els quatre subgrups corresponen als àmbits següents:

- a) Cultura i educació
- b) Polítiques socials i ciutadania
- c) Economia i ocupació
- d) Espai públic i mobilitat

El dictamen està organitzat en aquestes 4 àrees i inclou una primera part d'anàlisi seguint la metodologia DAFO, una segona part de narració i finalment les línies pressupostàries que el grup de treball ha considerat estratègiques per cada àmbit.

Per a l'elaboració d'aquest dictamen, el Consell de Ciutat va comptar amb la col·laboració dels tècnics del Departament de Pressupostos de l'Ajuntament de Barcelona a qui volem agrair la seva disponibilitat en tot moment.

Atès que en aquests moments la Direcció de Pressupostos de l'Ajuntament de Barcelona està començant a elaborar els pressupostos propers, es considera adient iniciar el grup de treball **donant a conèixer el procediment que fa servir l'Ajuntament per elaborar els pressupostos** i fent un seguiment dels anteriors. Per tant, l'estructura temàtica serà la següent:

- Donar a conèixer com s'elaboren els pressupostos.
- Establir prioritats.
- L'estat de la ciutat.

A la part final del document s'inclouen un annex amb la declaració sobre turisme a la ciutat de Barcelona.

Es recorda, a títol general, que els principis de la bona gestió pressupostària i els objectius principals de la segona tinència, que es van exposar en una sessió de treball, són:

- **Disciplina fiscal i estabilitat pressupostària:** gastar d'acord amb les nostres necessitats i evitar arribar a un nivell d'endeutament elevat.

- **Eficiència assignativa;** és a dir, orientar els recursos cap a les prioritats, l'estratègia establerta i els resultats.
- **Eficiència i eficàcia operativa,** per tal que els recursos es facin servir d'una manera eficient i proporcionin resultats.

La **transparència i la participació ciutadana** esdevenen dues peces clau. A més, com a novetat cal assenyalar que cada any s'incorpora més documentació i informació accessible i de fàcil enteniment per acostar els pressupostos a la ciutadania en general.

Es pot dir, d'una manera resumida, que el procés d'elaboració dels pressupostos es basa en el procediment següent:

- a) Previsions d'ingressos,** vinculats a la normativa, i objectius d'estabilitat pressupostària i objectius financers propis.
- b) Definició del límit de despesa no financera.**
- c) Definició dels límits de despesa corrent i de capital.**

El nucli de l'Ajuntament de Barcelona té una plantilla d'unes sis mil persones..

El marc estratègic i full de ruta —el Pla d'Actuació Municipal (PAM) anterior— és la filosofia de planificació estratègica governamental, molt vinculada a objectius concrets a complir.

En conclusió, la nova metodologia i el canvi cultural tenen com a finalitat prendre millors decisions pressupostàries i amb més transparència.

Pel que fa a les ordenances fiscals, s'ha informat del procediment de tràmit a seguir de les ordenances fiscals, dels preus públics i dels preus privats, segons la seva elaboració, aprovació i publicació, i de l'entrada en vigor final. Hi ha una transició i un criteri general de taxes i preus com a directrius materials: des d'incrementalista (actualització amb inflació) fins a distributiu (percentatge de cobertura de cost).

En definitiva, el Grup de Treball valora positivament el fet que les sessions hagin possibilitat el debat, la reflexió conjunta i l'adopció d'acords entre representants del sector associatiu, la ciutadania a títol individual i representants dels partits polítics, la qual cosa il·lustra **un dels valors actius del Consell de Ciutat i la seva potencialitat principal: generar espais de trobada que permetin debatre d'una manera profunda els temes que li són encomanats o que decideix tractar en compliment de les seves atribucions.**

2. Anàlisi dels diferents àmbits

a) Cultura i educació

AMENACES	DEBILITATS
<p>El fet que la cultura es contempli com un luxe prescindible:</p> <ul style="list-style-type: none"> • El 21 % d'augment de l'IVA a la cultura i el descens del consum cultural. • Manca d'equilibri del pes de les entitats culturals de barri que són transmissores de valors, d'educació i de dinamització social. • Manca d'estimulació del mecenatge cultural i d'un consum cultural diversificat. 	<ul style="list-style-type: none"> • El fet que la formació adreçada als sectors culturals emergents no s'adeqüi a les necessitats del mercat, tant pel que fa al nacional com a l'internacional. • La manca de dinamització quant a la formació en l'àmbit d'ensenyaments artístics (el Conservatori del Liceu, les escoles de disseny, d'arts plàstiques, etc.), tant de caràcter públic com concertat.
OPORTUNITATS	FORTALESES
<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar la cultura com a vector estratègic clau de la ciutat a escala humana i com a element cohesionador, econòmic i generador d'ocupació. • La cultura pot esdevenir un pol d'ocupació amb millors condicions i amb una forta projecció internacional. • A escala europea s'ha apostat amb força pels sectors culturals emergents (videojocs, audiovisuals, impressores 3D, apps culturals...). Barcelona pot esdevenir un focus de creixement de riquesa i d'ocupació a través dels sectors culturals emergents. • Hem de ser productors de cultura, en comptes d'únicament transmissors. 	<ul style="list-style-type: none"> • El programa Muntanya de Montjuïc Cultural per potenciar el Museu Etnològic, la Fundació Joan Miró, el Caixa Fòrum, etc. • El consum cultural vinculat al turisme, sobretot internacional. • Les fàbriques de creació, per vehicular les energies creatives, artístiques i culturals. • L'estímul del teixit editorial de Barcelona, com a referent a escala europea.

A l'anàlisi de la política de despesa de l'àmbit de la cultura s'observa que, segons la comparativa de l'estat d'execució del pressupost al juny del 2013 i al juny del 2014, hi ha una variació del 17,6 %. És a dir, el pressupost executat al juny del 2013 era de 69,5 M€ i en el mateix període del 2014 va augmentar fins a 81,8 M€. No obstant això, aquest increment no ha estat suficient, atès que l'IVA del 21 % ha tingut un impacte molt negatiu en el consum cultural.

A més, a causa de la crisi socioeconòmica, les aportacions del mecenatge han disminuït d'una manera considerable, perquè es destinen majoritàriament a qüestions socials, cosa que fa que encara s'agregui més la situació global de la cultura.

Propostes en l'àmbit de la cultura

- **La cultura no és un luxe prescindible.** La ciutat i la societat es construeixen, en gran part, des de la cultura.
- Per tant, una idea essencial consisteix a desenvolupar **la cultura com a vector estratègic clau de la ciutat a escala humana i com a element cohesionador, econòmic i generador d'ocupació.** Es fa la reflexió que, a diferència de la majoria de les ocupacions derivades del turisme, que són estacionàries i es caracteritzen per una baixa qualificació i inestabilitat, la cultura pot esdevenir un pol d'ocupació amb millors condicions i amb una forta projecció internacional.
- El Consell de Ciutat vol definir la cultura com a generadora de cohesió social. La cultura popular i les petites entitats de barri ho il·lustren molt bé, perquè cohesionen un territori i actuen com a espai integrador de persones d'altres orígens.
- **S'hauria de potenciar l'associacionisme cultural des de la vessant cohesionadora del teixit participatiu i, alhora, des de la capacitat de generar vincles veïnals arrelats als districtes.**
- En l'orientació estratègica que es vol donar a la cultura de Barcelona, caldria equilibrar i potenciar el pes de les entitats culturals de base, ja que són un element molt cohesionador i transmeten valors, educació i dinamització social.
- Cal afavorir que a l'agenda política s'estimuli el mecenatge cultural, així com un consum cultural diversificat.
- **La producció i el consum cultural vinculats al turisme, sobretot internacional, es troben en un moment efervescent i són una fortalesa.** Per això s'insta a potenciar-los encara més i a diversificar-ne l'oferta.
- Tornar a posar a la taula de debat el programa Muntanya de Montjuïc Cultural per potenciar el Museu Etnològic, la Fundació Joan Miró, el Caixa Fòrum, etc.

Es considera que aquest programa pot generar riquesa a la ciutat i llocs de treball, i també es podria vincular amb el turisme cultural.

- Es constata que, a escala europea, s'ha apostat fortament pels anomenats «sectors culturals emergents» (videojocs, audiovisuals, impressores 3D, apps culturals...). Per tant, si part de la reactivació econòmica europea ha vingut derivada d'aquest sector, es reivindica que a Barcelona esdevingui un focus de creixement de l'ocupació a través de la cultura, sobretot dels sectors culturals emergents, de manera que la ciutat pugui tenir un paper líder en el sector.
- Cal incentivar la creativitat, la força i el talent de les activitats industrials a Barcelona.
- Caldria potenciar les fàbriques de creació, per vehicular les energies creatives, artístiques i culturals.
- S'insta a fer una reflexió sobre la formació que actualment s'adreça a l'àmbit dels sectors culturals emergents, amb l'objectiu d'adequar-la a les necessitats del mercat, tant nacional com internacional. Per això, es prega que la part de la política que s'encarrega de l'ocupació estigui vinculada als itineraris formatius actuals i als nous sector emergents.
- Val a dir, però, que la formació que s'adreça als sectors culturals emergents no s'adequa a les necessitats del mercat, ni nacional ni internacional. **Hi ha una manca de dinamització de la formació quant als ensenyaments artístics, tant en la postobligatòria com en la no reglada, de caràcter públic i concertat.**
- És important incentivar i estimular els vivers d'empreses culturals.
- Amb relació al sector editorial, que ha patit la crisi en menor mesura, s'hauria d'estimular el teixit editorial de Barcelona perquè continuï sent un referent a escala europea.
- **El repte és esdevenir creadors de cultura, no només transmissors i consumidors; a més a més, cal diversificar l'oferta cultural.**

Quadre 1. Relació de prioritats de l'àmbit de la cultura

- Com a mesura de compensació social, caldria garantir places d'escoles bressol per als infants de barris amb una renda familiar més baixa.
- Cal incrementar els programes educatius que són competència de l'Ajuntament i que tenen una funció educativa, entesa com a transformació del territori i com a element de cohesió social, sobretot pel que fa als territoris (districtes) que ara com ara no tenen cap dotació. Per tant, es proposa augmentar els patis oberts i, en especial, els camins escolars.
- Caldria abordar l'educació dels infants i joves de la ciutat d'una manera integral, treballant perquè tots ells puguin accedir fàcilment a l'associacionisme educatiu mitjançant un pla de suport a l'escoltisme i a l'esplai i que es destini a aquesta finalitat un pressupost de l'àrea de joventut.
- Cal prioritzar les actuacions culturals d'àmbit de barri o de districte — ja siguin colles de cultura popular, activitats de barri o altres iniciatives— per davant de les grans activitats culturals i dotar-les pressupostàriament.
- Es demana estimular els viviers d'empreses culturals.

b) Polítiques socials i ciutadania

AMENACES	DEBILITATS
<ul style="list-style-type: none"> • El fet que un gran nombre de petites associacions de tota mena vagin desapareixent perquè no poden mantenir una estructura mínima. • L'increment de la beneficència social davant la generació d'ocupació: cal lluitar contra la cronificació. • El fet que hi hagi una distribució de la riquesa molt desigual entre els diversos barris de Barcelona. La diferència en la renda entre el barri més ric i el més pobre és de 7,2 vegades, i continua augmentant. • La necessitat de lluitar contra la desigualtat mitjançant l'aplicació de mesures compensatòries, les quals dependran de mesures pressupostàries. 	<ul style="list-style-type: none"> • Les empreses d'economia social estan vinculades a departaments de serveis socials de l'Ajuntament de Barcelona: s'ha de traspasar aquesta sensibilitat a la resta de regidories, incloent-hi els districtes. • L'extensa activitat que duen a terme les activitats del tercer sector no ha de fer oblidar que la responsabilitat sempre és de l'Administració; per tant, col·laboració, però mai traspàs de competències. • Les respostes que es donen a les poblacions que pateixen situacions d'exclusió social d'una manera cronificada arran de la crisi econòmica, així com a les famílies i a les persones sobrevingudes, són unes respostes parcials.
OPORTUNITATS	FORTALESES
<ul style="list-style-type: none"> • Generar polítiques d'impacte, en especial a les zones que més ho necessiten, mitjançant mesures que fomentin l'ocupació. • Garantir el transport públic, tant pel que fa a un preu accessible, com a la ubicació (la Zona Franca, per exemple, és molt deficitària). • Estudiar bonificacions en el transport públic per a persones aturades o en risc d'exclusió social. 	<ul style="list-style-type: none"> • S'ha reforçat el sentiment de solidaritat ciutadana i veïnal. • Revisar el cens del món associatiu de la ciutat. • Potenciar els hotels d'entitats per acollir més associacions i entitats, sobretot les més petites. El Pla de Locals ha d'anar vinculat al pressupost. • Tenim un model de voluntariat propi: hi ha molts voluntaris i voluntàries que treballen per la ciutat.

Després de llegir el document **Recomanacions pressupostos, 2014**, s'arriba a la conclusió general que, un any després, tant les reflexions com les recomanacions continuen vigents.

Algunes qüestions que preocupen i que es volen tractar amb la Direcció de Pressupostos de l'Ajuntament de Barcelona són:

- El percentatge d'ocupabilitat de les persones aturades de llarga durada.
- La fractura generada per l'exclusió social i mesures concretes per pal·liar-la.
- Quines són les mesures emprades per l'Ajuntament amb relació a la contractació responsable i quina translació tenen al nou pressupost.
- Quines són les mesures a adoptar per al col·lectiu de persones que pateixen alguna discapacitat.
- Quines són les accions que s'adoptaran per contractar empreses d'economia social.
- Quins són els compromisos, per part de l'Ajuntament, amb les grans empreses subcontractades amb relació a la Responsabilitat Social Corporativa (RSC).
- Saber si hi ha plans comunitaris impulsats des de l'Ajuntament; en cas afirmatiu, quins i on.

Es planteja el debat a l'entorn de si les empreses d'economia social sempre estan vinculades a departaments o serveis socials i de si és possible traspasar aquesta sensibilitat a la resta de regidories perquè sigui una mesura transversal que s'hagi d'adoptar a escala de tot l'Ajuntament, incloent-hi els districtes.

En aquest mateix àmbit, les conclusions del debat sobre l'associacionisme i la desigualtat territorial han estat les següents:

Associacionisme

- Malgrat que el sentiment de solidaritat ciutadana i veïnal s'ha reforçat, s'observa que, arran de la situació econòmica del país, un gran nombre de petites associacions de tota mena van desapareixent perquè no poden mantenir una estructura mínima. Per tant, es prega prestar atenció a la possible desaparició d'una part de la cultura social i tradicional en l'àmbit de la participació ciutadana.
- El reforçament del sentiment de solidaritat ciutadana i veïnal i del model de voluntariat, en el qual s'impliquen moltes persones, es valora com una fortalesa; no obstant això, caldria reflexionar sobre l'important paper de les entitats, sobretot del tercer sector. No es pot caure en situacions en què entitats d'àmbit social substitueixin la responsabilitat de l'Administració. Per tant, es fa una crida a posar de manifest que l'estratègia no pot consistir a reproduir estats de beneficència, els quals ja haurien d'estar superats. Per aquesta raó, s'ha de potenciar l'ocupació i no pas la beneficència social.

- Si l'anàlisi sobre la realitat social és fragmentada i segmentada, les solucions també són segmentades i fragmentades i, per tant, inadequades, alhora que enquisten situacions de pobresa i d'exclusió social. En altres paraules, s'observa que la política ha consistit a contenir els problemes, en comptes d'avançar en la seva resolució estructural.
- No es pot continuar donant respostes parcials a les poblacions i a les famílies i persones sobrevingudes que arran de la crisi econòmica pateixen situacions d'exclusió social d'una manera cronificada.
- Les empreses d'economia social estan vinculades a l'Àrea de Qualitat de Vida de l'Ajuntament de Barcelona: cal traspasar aquesta sensibilitat a la resta de regidories, incloent-hi els districtes. Ha de ser un objectiu de ciutat estratègic i transversal.
- Caldria revisar el cens del món associatiu de la ciutat.
- Cal potenciar els hotels d'entitats per acollir més associacions i entitats, sobretot les més petites, que no poden suportar les despeses del lloguer i d'estructura, mitjançant un Pla de Locals i un Pla de Suport de l'Associacionisme amb una dotació pressupostària específica.
- El Consell de Ciutat fa constar que el model de participació actual presenta símptomes evidents d'esgotament, cosa que ens ha de portar a fer una aposta valenta i decidida per atorgar-li més pes polític, ampliant els recursos i els procediments d'obertura a l'exterior i, alhora, incorporant-hi aspectes clau, com ara la transparència i el govern obert. Si no s'aprofita l'ocasió d'establir un horitzó ambiciós de governança compartida que reforci el paper de la democràcia directa i deliberativa, correm el risc que es produeixi un divorci entre l'edifici institucional i les noves formes de participació ciutadana, cada vegada més presents a la nostra societat.
- Demanem al govern, als grups municipals i al conjunt de la Corporació que aquesta sigui només la primera pedra pel que fa a obrir un espai necessari de debat sobre el tan proclamat nou model de governança, que no abandonin el projecte de reformar les normes de participació i que quan es reprengui la reforma i es posin sobre la taula algunes de les qüestions centrals que s'hauran de continuar discutint al llarg dels propers anys, també es tingui en compte el dictamen emès pel Consell de Ciutat.

Inversions i desigualtat territorial

Pel que fa a les polítiques socials i a la ciutadania, **preocupa el fet que la distribució de la riquesa per barris sigui tan desigual i vagi augmentant tant: la diferència en la renda entre el barri més ric de Barcelona i el més pobre és de 7,2 vegades.**

Els estudis de l'àmbit de salut comunitària demostren que aquestes diferències en la renda mitjana tenen un impacte directe en l'esperança de vida dels barris amb una renda mitjana més baixa i també en les condicions de salut de la població de tota la ciutat. La diferència entre el districte amb una esperança de vida més alta i el districte amb una esperança de vida més baixa és de 4.8 anys.¹

Això no vol dir que només calgui invertir a les zones de renda més baixa, sinó que s'ha de lluitar contra la desigualtat en general. **Cal lluitar contra la desigualtat: a llarg termini, amb polítiques redistributives, les quals depenen en bona mesura de polítiques fiscals; a curt termini, amb mesures compensatòries, que poden consistir a:**

- **Generar polítiques d'impacte a les zones que més ho necessiten, en especial amb mesures que fomentin l'ocupació, l'educació integral i la salut.**
- **Garantir el transport públic en tres eixos:**
 - primer, **mitjançant accessibilitat** a tota la xarxa pública;
 - segon, **mitjançant tarifes i un sistema de bonificacions adreçat a les persones aturades, als joves i a les persones en risc d'exclusió social;**
 - i, tercer, **mitjançant suficiència; és a dir, garantint que totes les zones de Barcelona estiguin connectades a través de la xarxa de transport públic.**

¹ Pla per a la inclusió social de Barcelona 2012-2015, Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports de l'Ajuntament de Barcelona: <<http://www.bcn.cat/plainclusiosocial/ca/plainclusio.pdf>>.

Quadre 2. Relació de prioritats en l'àmbit de polítiques socials i ciutadania

- Cal potenciar mecanismes i dinàmiques que promoguin valors de comunitat, convivència, cooperació i solidaritat entre les persones i els grups socials, amb l'objectiu d'enfortir el capital social com a instrument que propiciï l'exercici de ciutadania i afavoreixi la coresponsabilització de les persones i dels grups socials envers els assumptes públics i la vida en comú.
- Cal considerar la política d'habitatge com una política social de primera magnitud.
- Les prioritats pressupostàries s'han de destinar a col·lectius que necessiten prestacions de tipus social o temporal.
- S'haurien d'incrementar les ajudes a les associacions, en especial a les entitats que fan prestació de serveis a l'Administració (tercer sector) i a les que fan activitats adreçades a la gent gran.
- Caldria invertir en un coneixement del cens d'entitats de la ciutat, en la creació de sinèrgies i en l'evitació de duplicitats.
- S'ha de realitzar el pressupost lligat a la mesura del Pla de Locals, a fi i efecte de garantir solucions concretes.
- Cal una actuació municipal per eradicar la pobresa energètica, en col·laboració amb altres administracions.
- Cal invertir en polítiques comunitàries que fomentin els vincles socials i les xarxes de protecció informal.
- S'ha d'invertir en equipaments per a infants i joves.
- És important garantir beques menjador i àpats als nois i noies en edat d'anar a l'institut.
- Cal promocionar i estudiar com bonificar la contractació d'empreses d'economia social i les empreses que fomenten l'ocupació de persones amb discapacitats.
- S'ha de continuar incrementant el pressupost de serveis socials, a més de reforçar els equips dels treballadors dels serveis socials bàsics (SSB) i dels serveis socials especialitzats.
- S'han de dedicar més recursos a la formació de microempreses als barris que tenen la renda per capità més baixa.

- Quant a l'habitatge, cal preveure una alternativa d'allotjament real i de qualitat per a totes aquelles persones que es troben en una situació de vulnerabilitat residencial, garantint i promovent polítiques preventives i polítiques pel dret a l'habitatge que evitin els desnonaments i promoguin el lloguer social.

c) Economia i ocupació

AMENACES	DEBILITATS
<ul style="list-style-type: none"> • La situació del comerç de proximitat amb relació als grans centres comercials. • El fet que la taxa de persones aturades continuï sent molt elevada. • El tancament de comerços emblemàtics de la ciutat. • Les requalificacions de terreny industrial. • La manca de coordinació entre les administracions per establir competències i estratègies compartides. • L'ambivalència de la relació que la ciutat té amb el turisme: és una font d'ingressos, però també genera fortes tensions en la vida d'alguns barris; cal separar el turisme de l'incivisme: no són el mateix. S'ha de cercar un equilibri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Manca de polítiques perquè els joves es puguin quedar a la ciutat de Barcelona. • No hi ha ajuts per als col·lectius més vulnerables que es queden a l'atur — sovint sense prestació—, perquè puguin trobar una altra feina i puguin mantenir la seva independència. • Els creuers són una activitat econòmica positiva, però caldria ampliar-la i cercar una fórmula perquè, a més dels subministres dels vaixells, també es vinculin els visitants amb la xarxa comercial de la ciutat. • El turisme estacional pot ser generador de llocs de treball poc estables.
OPORTUNITATS	FORTALESES
<ul style="list-style-type: none"> • Afavorir que les indústries no marxin, potenciar-les i reservar més metres quadrats per a la indústria. • Una política fiscal que imposi taxes a espais que tenen molta afluència de visitants i que poden ser una font d'ingressos per a Barcelona. • Invertir en centres de transferències tecnològiques: cal treballar per investigar, obtenir la patent i si, és possible, iniciar la producció. • Potenciar l'economia social. • Ser la capital en economia lligada a l'empresa mediambiental. • Ser la capital de les <i>smart cities</i>: fires, electrificació motora i aplicació pràctica. També pioners en ordenances i iniciatives, 	<ul style="list-style-type: none"> • Una concertació social i econòmica molt important. • Equipaments de proximitat. • Una mixtura urbana i una ciutat compacta, amb barris autosuficients. • Una indústria i una destinació turística consolidada. • Un port fort, amb càrrega i descàrrega de mercaderies. • El polígon industrial més gran del sud d'Europa. • Disposar d'un port, d'una zona d'activitats logístiques (ZAL), de la Zona Franca i d'un aeroport nacional i internacional.

com ara la d'instal·lar endolls per a vehicles elèctrics.	
--	--

La ciutat de Barcelona té capacitat per diversificar la seva oferta econòmica. Des del Consell de Ciutat volem proposar mesures orientades a preservar i fomentar l'activitat econòmica de la ciutat. **Barcelona no ha de ser un monocultiu econòmic, sinó una mixtura d'usos i d'activitats econòmiques.**

Les principals conclusions sobre l'activitat econòmica i el turisme són:

Activitat econòmica

- **Posar de manifest que l'amenaça més forta es troba en la taxa d'atur.** En aquest sentit, la manca de polítiques perquè els joves es puguin quedar a la ciutat de Barcelona és una debilitat. Tampoc hi ha ajuts per als col·lectius de persones més vulnerables que es queden a l'atur, sovint sense prestació, perquè puguin trobar una altra feina i puguin mantenir la seva independència.
- **Defensar el comerç de proximitat amb relació als grans centres comercials,** que no estan arrelats al territori. El comerç de proximitat genera activitat econòmica, però també cohesió social i barris humanitzats.
- **També s'han tancant comerços emblemàtics de la ciutat.** Sabem que en alguns casos el preu del lloguer ha estat un factor important i que l'Administració no pot intervenir en alguns aspectes, però volem alertar que la pèrdua de determinats comerços també vol dir la pèrdua d'una imatge de Barcelona. Volem encoratjar a estudiar altres models emprats a diverses ciutats europees, com ara Roma o París, que han trobat fórmules per preservar el seu comerç emblemàtic.
- Tot i que no és convenient que es duguin a terme més requalificacions de terreny industrial, **cal afavorir que les indústries que hi ha al territori no marxïn i, a més, cal potenciar-ne de noves,** perquè ens permeten garantir una diversificació de l'economia de la ciutat.
- Cal valorar el fet que Barcelona té una indústria consolidada, el polígon industrial més gran del sud d'Europa, així com un port, un aeroport, una ZAL i la Zona Franca, amb una elevada càrrega i descàrrega de mercaderies.
- Generar millors coordinacions entre les administracions per establir competències i estratègies compartides.
- També creiem que **cal generar polítiques que permetin que els joves es puguin quedar a la ciutat de Barcelona.** La realitat és que hem format joves, amb diners públics, que ara se'n van a treballar a fora, amb la qual cosa la inversió realitzada no reverteix en la nostra societat. Cal donar alternatives perquè marxar a treballar a fora sigui una opció i no pas una necessitat. Una mesura podria ser:

- Generar ajuts perquè els joves que es queden a l'atur, sovint sense prestació perquè han treballat en precari, puguin tenir sis mesos d'ajuda per poder trobar una altra feina i mantenir la seva independència sense que l'alternativa sigui marxar a fora o tornar a viure amb els pares.
- **Cal invertir en recerca bioquímica i biomèdica i en centres de transferències tecnològiques:** cal treballar per investigar, obtenir la patent i, si és possible, esdevenir un pol de producció.
- La qualitat de la feina genera, al seu torn, un enriquiment de la ciutat: la gent viu millor i, per tant, precisa menys ajudes socials i pot invertir en el comerç o en els locals de la ciutat. La riquesa reverteix i fa «girar la roda».
- **Barcelona, a més, té l'oportunitat de ser la capital de les *smart cities* i de generar una ocupació estable:** a través de fires i de l'aplicació pràctica de l'electrificació motora (ordenances i iniciatives per instal·lar endolls per a vehicles elèctrics). També és pertinent potenciar l'economia social i ser la capital en economia lligada a l'empresa mediambiental.
- Volem encoratjar el govern perquè faci de Barcelona una capital referent en energies renovables.

Turisme

- **La ciutat té una relació ambivalent amb el turisme:** d'una banda, és una font d'ingressos però, de l'altra, genera tensions a certs barris, com ara Ciutat Vella, on la pressió sobre la vida de les persones que hi viuen és molt forta. És cert que s'ha vetllat per fomentar nous tractors turístics, però la realitat és que alguns punts sempre seran un reclam turístic. És evident que el turisme genera riquesa, però cal vetllar per no perdre de vista la necessitat de garantir que la gent que viu a llocs molt massificats pels turistes tinguin una vida de qualitat pel que fa al soroll, a la massificació pel carrer, etc. En altres paraules, incivisme i turisme no són el mateix; s'ha de cercar un equilibri.
- **El turisme és una activitat econòmica important, però cal evitar traspasar la línia vermella.** En aquests moments, hi ha zones de la ciutat on la presència turística està generant tensions socials entre la població autòctona i la població flotant.
- **S'han de reforçar i utilitzar les eines urbanístiques existents –com els plans d'usos– que permeten regular la implantació de determinades activitats en un territori, com ara els establiments de concurrència pública, l'hoteleria i altres activitats.** Cal fer un inventari dels recursos de

què disposa l'oferta turística de la ciutat, la qual cosa permetrà aplicar els mecanismes adients perquè l'oferta il·legal no hi tingui cabuda i no es fomentin el treball precari ni l'economia submergida.

- Es considera que existeixen unes eines urbanístiques, normalment anomenades «plans d'usos», que permeten regular la implantació de determinades activitats en un territori, com els establiments de concurrència pública, l'hoteleria i altres activitats. tot i així cal vetllar perquè interessos particulars com per exemple el del gremi d'hotelers no influeixin en aquests plans de manera negativa.
- L'actual Pla d'Usos de Ciutat Vella encara no posa fre, en certes zones (àrees d'excepcionalitat), al creixement de determinades activitats econòmiques que generen un impacte en una zona que ja està molt saturada. Cal establir «uns murs de contenció administrativa» més sòlids.
- Atesa la percepció que a la ciutat l'activitat econòmica està molt enfocada cap al turisme, el Consell de Ciutat alerta que això pot ser un perill, tant des d'un punt de vista econòmic, com social, ja que no és recomanable que l'activitat econòmica d'una ciutat només se centri en un sector, el qual, a més a més, no depèn exclusivament de Barcelona. Cal tenir en compte que, sovint, l'ocupació que genera el turisme és estacional i precària i que no dóna feina en la seva major part a la població autòctona de Barcelona.
- **Creiem que, en termes de política fiscal, seria una oportunitat imposar taxes a espais que reben una important aflluència de visitants** i que poden representar una font d'ingressos per a Barcelona; de fet, això ja s'ha aplicat en alguns espais.
- **Cal vetllar per un turisme cultural, però sense caure en un turisme d'elit** —és a dir, el que arriba en iot o en vaixell—, atès que pot comportar el perill de demanar uns serveis exclusius que canviïn la fisonomia de la nostra ciutat (el Port Vell).
- Per tant, caldria treballar conjuntament amb Cultura per generar un turisme cultural semblant al de Viena, de manera que es vinculi amb institucions culturals situades a zones turístiques, com ara el Liceu, o bé que es fomentin determinats esdeveniments, com el Primavera Sound, el Sónar o el Grec.
- **S'ha de garantir que el seguiment estratègic del Pla de Turisme de Barcelona 2015 tingui presents, a més dels operadors, els agents econòmics, socials i veïnals.** D'aquesta manera es podrà vetllar, no només pel foment de l'ocupació —inherent a l'activitat turística—, sinó pel foment d'una ocupació de qualitat i no pas precària. Hem de treballar per un model turístic cívic i de qualitat.

- Pel que fa als creuers, si bé són una activitat econòmica positiva, caldria cercar una fórmula perquè, a més dels subministres dels vaixells, també es vinculin els visitants amb la xarxa comercial de la ciutat, de manera que el comerç se'n pugui beneficiar. Així mateix, volem alertar de l'impacte mediambiental que l'arribada de tants creuers suposa per a la ciutat de Barcelona i encoratgem l'aplicació de mesures que redueixin aquest impacte nociu.
- Es considera que potser cal parlar de turisme, no només en clau de ciutat, sinó també d'àrea metropolitana.

Quadre 3.- Relació de prioritats en l'àmbit de l'economia i l'ocupació

- Calen ajuts per als comerços que tenen obres de llarga durada al carrer.
- S'hauria d'invertir en la rehabilitació de zones industrials —com ara Bon Pastor— per tal que l'arranjament permeti treballar per una ciutat amb mixtura d'usos i també amb teixit industrial.
- Cal invertir en la població juvenil, tant amb programes específics com amb ajuts, per garantir que no se'n va a fora pel fet que aquí no troba feina.
- Finalment, també cal invertir en sectors culturals emergents, com les apps, els videojocs, etc.
- Ser la capital de les *smart cities*: fires, electrificació motora i aplicació pràctica. També hem de ser pioners en ordenances i iniciatives, com ara la d'instal·lar endolls per a vehicles elèctrics
- En consonància amb el programa *Activa't per l'Ocupació*, cal incrementar el pressupost de Barcelona Activa per fomentar l'ocupació, en especial pel que fa a col·lectius molt vulnerables, com ara els joves, les persones més grans de 45 anys i les aturades de llarga durada.
- Cal invertir en Barcelona Activa en la formació de microempreses, sobretot en els barris amb un índex d'atur més elevat i amb menys teixit empresarial.
- S'insta a promocionar el turisme cultural i a diversificar l'oferta.

d) Espai públic i mobilitat

AMENACES	DEBILITATS
<ul style="list-style-type: none"> • L'elevat preu del transport públic. • Les inversions i els equipaments pendents, de caire educatiu o sanitari per exemple, d'altres administracions. • Les obres de la línia 9 del metro, en un tram tan bàsic com el de la Zona Franca, estan aturades. • Ferides a l'espai públic. • Fisonomia i patrimoni identitari dels comerços emblemàtics. • Les tensions d'usos als espais públics molt massificats poden generar malestar entre la ciutadania (terrasses, vianants, motos, bicis...). 	<ul style="list-style-type: none"> • Involució cap al transport privat. • No tota la inversió ha de ser grans obres; també es poden rehabilitar carrers i places. • No hi ha un model de carril bici que generi consens. • Les duplicitats als espais públics.
OPORTUNITATS	FORTALESES
<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar la rehabilitació d'edificis en què més del 30 % del pressupost es destina a la contractació de mà d'obra; l'IVA no és del 21 %, sinó del 10 %. • Cal garantir que els equipaments tinguin uns usos polivalents; això també és aplicable a diferents espais, com ara les escoles. • Barcelona és una ciutat europea amb un elevat trànsit de motos. Un Pla de Motos per potenciar l'<i>smart city</i> i la política mediambiental. 	<ul style="list-style-type: none"> • Projectes urbanístics de ciutat consensuats, com ara l'Eix Pere IV. • Equipaments de proximitat. • Mixtura urbana i ciutat compacta, barris amb serveis públics. • Diferents models d'autogestió ciutadana.

Del debat a l'entorn de l'espai públic i l'urbanisme, els usos dels equipaments i la mobilitat, s'extreuen les reflexions següents:

Espai públic i urbanisme

- **Pel que fa a l'espai públic, preocupa la pèrdua de patrimoni identitari i de comerços emblemàtics, així com les ferides que s'hi fan: obres de gran envergadura o accions puntuals que queden aturades i que canvien la fisonomia de la ciutat.** Alhora, les tensions d'uns espais públics amb molta densitat d'us dels elements urbans, poden generar malestar i estrès entre la ciutadania.
- Es valora positivament el fet que Glòries inclogui, encara que no estigui licitat ni fet al projecte executiu, un túnel subterrani. S'obre un debat sobre si cal encarir tant l'obra amb aquest projecte. És cert que garanteix un parc a dalt, però també es podrien garantir zones verdes sense soterrar. Es considera que en un moment en què les obres de la línia 9 del metro estan aturades en un tram tan bàsic com és la Zona Franca sud, potser no cal invertir en això.

Una de les forteses **pel que fa als projectes urbanístics és el consens amb determinades intervencions, com ara l'Eix Pere IV.** No obstant això, les inversions i els equipaments pendents d'altres administracions són una amenaça. En canvi, altres propostes d'intervenció urbanística —com les del Poble Nou, el Paral·lel o el Port Vell— no han comptat amb la participació del teixit veïnal.

- Cal que l'Ajuntament, com a Administració de proximitat que no té gaires competències, pugui fer d'altaveu de les mesures existents per tal de fomentar la construcció, incloent-hi, per exemple, la rehabilitació d'edificis. En aquests moments, més del 30 % del pressupost destinat a rehabilitació és per contractar mà d'obra (l'IVA no és del 21 %, sinó del 10 %).
- Amb relació a altres administracions, també caldria evitar duplicitats en la despesa pública.
- Pel que fa al comerç, **cal que es potenciï que tots els comerços siguin accessibles.**

Usos dels equipaments

- Es valora positivament la mixtura urbana i el fet que Barcelona sigui compacta i els barris disposin de serveis.

- **Quant als equipaments, a més, els usos són polivalents.** De fet, una de les fortaleses de la ciutat de Barcelona són els equipaments de proximitat. Cal garantir que els equipaments, i també diferents espais, com ara les escoles, tinguin uns usos polivalents. Ara bé, per garantir aquests usos, cal comptar amb l'ajuda de l'Àrea d'Hàbitat Urbà, de manera que els tinguin presents en els seus dissenys: no s'han de fer els dissenys i posteriorment planificar els usos. Això també és aplicable a l'espai públic. Parlem d'un urbanisme al servei de les persones. Un carrer pot tenir un ús i un públic al matí, i un altre ús i un altre públic a la tarda, durant el cap de setmana...

També ens volem referir a la **gestió ciutadana**, que és un instrument que permet cedir la gestió d'equipaments públics a entitats amb experiència en el sector o el territori. En aquests moments, l'Ajuntament n'està treballant les bases.

- També hi ha experiències **d'espais autogestionats** que es valoren com a positives per la funció de cohesió social que tenen als barris.

Mobilitat a Barcelona

- **El preu del transport públic és una amenaça per a la mobilitat a la ciutat de Barcelona.** En aquest sentit, es detecta com a debilitat una certa involució cap al transport privat.
- Cal destacar, com a punt negatiu, **la inexistència d'un model de carril bici que generi consens.** Encara tenim un llarg camí per recórrer fins a aconseguir què el carril bici sigui el carril interurbà preferent, tot fomentant una bona convivència amb els vianants i amb la resta de vehicles.
- **Pel que fa als vehicles elèctrics, el Pla de Motos és una oportunitat en el terreny mediambiental i de smart city,** ja que Barcelona és una ciutat europea amb un elevat trànsit de motos. De tota manera, també cal alertar del risc d'accidentalitat i de mortalitat que les motos comporten. Si s'eliminen els aparcaments de motos en la superfície, cal garantir l'existència d'una alternativa assequible i cal acompanyar aquesta iniciativa de pedagogia i, si escau, de sancions.

Quadre 4.- Relació de prioritats en l'àmbit de l'espai públic i la mobilitat

- S'insta a invertir, no només en la compra d'edificis (iniciativa valorada positivament), sinó també en la rehabilitació, perquè permet incrementar el patrimoni de l'Ajuntament i alhora donar llocs de treball.
- Cal incrementar el parc públic d'habitatge social, no només construint — com diem en l'objectiu anterior—, sinó també adquirint i rehabilitant pisos existents.
- Seria convenient invertir per tal de garantir l'accessibilitat. És a dir, treballar per una ciutat on la mobilitat sigui un dret garantit per a tothom, la qual cosa significa invertir en equipaments, en espai públic, etc.
- La línia 9 del metro, tot i ser competència de la Generalitat, seria una inversió necessària per a la ciutat que l'Ajuntament hauria de valorar, ja que milloraria la mobilitat cap a la Zona Franca. Per tant, cal continuar instant la Generalitat perquè posi en marxa el ramal de la Zona Franca, tram prioritari per a la ciutat.
- El preu del transport públic no pot pujar més. Cal fer bonificacions per a determinats col·lectius, com ara els aturats o els joves, tal com es fa per a les persones jubilades.
- Com a mesura energètica i relacionada amb la qualitat de l'aire, cal invertir en infraestructures per a vehicles elèctrics i en carrils bici.
- Cal que l'Ajuntament i les associacions del sector treballin de manera conjunta en el disseny, implementació i mesures relatives a la xarxa de carrils bicis de la ciutat, així com en la millora de la xarxa actual i en l'ampliació de nous eixos (com ara la Zona Franca).
- S'ha de continuar amb el desplegament de la xarxa ortogonal. Caldrà fer inversions en estudis i en millores per a aquelles zones de la ciutat que no disposen de connexió entre les línies de bus i altres transports.

Annex

PROPOSTA DE DECLARACIÓ INSTITUCIONAL SOBRE EL TURISME

El Consell de Ciutat, en la sessió plenària del dia 22 de novembre de 2010, va aprovar el dictamen sobre el Pla Estratègic de Turisme. En aquella ocasió, la iniciativa va partir del Consell mateix, arran de la importància creixent del turisme a la ciutat i de la voluntat d'aportar el seu punt de vista a un debat tan rellevant. Ara, la lectura d'aquest dictamen és més útil que mai, atesa la transcendència ciutadana que el fenomen turístic està adquirint darrerament.

A partir d'algunes de les reflexions que el Consell de Ciutat va fer públiques en el seu moment i tenint en compte la realitat actual, el Consell de Ciutat presenta la declaració següent:

1. **El Consell de Ciutat considera que el model turístic ha de ser coherent amb el model de ciutat.** En cap cas pot comportar canviar la seva fisonomia en favor d'una total despersonalització. Cal evitar precedents d'altres ciutats, com ara Venècia, que ha esdevingut un parc temàtic i ja no té veïns ni veïnes. No hem de permetre que el turisme provoqui transformacions irreversibles que desdibuixin el caràcter ciutadà de Barcelona. Això suposa fer compatibles les necessitats de la ciutadania i del turisme en àmbits tan diversos com l'ús de l'espai públic, la mobilitat, la xarxa de transports públics, les hores de descans i un llarg etcètera.
2. **En l'actualitat, el turisme és una de les principals activitats econòmiques de la ciutat: beneficia sectors de la ciutadania molt diversos** —comerç, transport, cultura, restauració, allotjament— i genera un nombre important de llocs de treball. Alhora, també contribueix al posicionament internacional de la «marca Barcelona» i, per tant, a la seva capacitat d'atracció de talent i inversió. Tanmateix, en aquests moments hi ha zones de la ciutat on la presència turística està generant tensions socials entre la població resident i la població flotant.
3. **Malgrat les percepcions, cal aprofundir en la comprensió i diferenciar la massificació turística dels fets lligats a l'incivisme.** Les actuacions incíviques són un fenomen més complex, el qual no només afecta la població visitant, malgrat l'augment recent de casos problemàtics. Volem incidir en el fet que tant els turistes, com el sector empresarial i la ciutadania tenen drets i deures compartits envers la ciutat de Barcelona.
4. **El Consell alerta que el turisme, no obstant la seva capacitat per generar creixement econòmic, es troba condicionat per factors externs que no poden ser controlats pel govern municipal.**

5. **Des d'una perspectiva global sobre l'estructura productiva de la ciutat, cal que el desenvolupament de l'activitat turística vagi acompanyat d'una potenciació del conjunt de sectors econòmics productius d'alt valor afegit.** Hi ha la percepció que a la ciutat l'activitat econòmica està molt enfocada cap al turisme. El Consell de Ciutat alerta que això pot ser un perill, tant des d'un punt de vista econòmic, com social, ja que no és recomanable que l'activitat econòmica d'una ciutat se centri només en un sector, el qual, a més a més, no es pot controlar d'una manera exclusiva. Cal tenir en compte que, sovint, l'ocupació que genera el turisme és estacional i precària. Per això, s'ha d'apostar decididament per l'estabilitat laboral i la professionalització del personal, així com per una millora de les condicions dels treballadors i treballadores del sector.
6. **La ciutat de Barcelona té una relació ambivalent amb el turisme: d'una banda, és una font d'ingressos; de l'altra, però, genera tensions en alguns barris.** S'ha vetllar per fomentar nous tractors turístics, però la realitat és que hi ha punts que sempre seran un reclam turístic. Si bé és cert que el turisme genera riquesa, cosa que és molt positiva per a la ciutat, cal vetllar per garantir que la gent que viu a llocs molt massificats a causa dels visitants pugui tenir una vida de qualitat pel que fa al soroll, la circulació pel carrer, la varietat comercial, etcètera.
7. **El Consell de Ciutat recomana articular d'una manera equilibrada el turisme a la ciutat, estudiant-ne el grau de concentració i la densitat per tal que ciutadania i visitants no entrin en conflicte.** És clau incidir en la convivència i treballar en l'esponjament de l'activitat turística de qualitat a tota la ciutat, sense massificacions i evitant el monocultiu comercial que condueix a la desaparició del comerç de proximitat i dels establiments emblemàtics.
8. **Cal vetllar perquè Barcelona no sigui només la destinació d'un turisme d'elit; els apartaments turístics legals i controlats són una bona manera de potenciar un turisme familiar i s'utilitzen a molts indrets d'Europa.** Això no obstant, cal evitar que es concentrin excessivament als barris de Ciutat Vella, l'Eixample i Gràcia.
9. **El debat sobre el turisme és un debat sobre ciutat, és un debat sobre el model de Barcelona i és un debat profund que s'ha de fer amb una visió a llarg termini.** El debat sobre el model turístic no ha nascut ara, sinó que ja té uns quants anys de trajectòria, però ha arribat a un punt en què constitueix una de les preocupacions prioritàries dels ciutadans i ciutadanes. El Consell de Ciutat considera que un tema tant important i transcendent com aquest s'ha de tractar i debatre en profunditat entre els agents implicats: representants sindicals, veïnals i empresarials, no només del sector hotel·ler, sinó també representants del petit comerç. Així mateix, totes les forces polítiques amb presència al Consistori tenen el deure de treballar plegats per trobar-hi solucions.

De conformitat amb les atribucions del Consell de Ciutat i amb el que disposa l'article

36 de la Carta Municipal de Barcelona, l'article 18 de les Normes Reguladores de la Participació Ciutadana i l'article 3 del Reglament Intern, el Consell de Ciutat eleva al Consell Municipal les propostes següents:

Primer

S'alerta que dependre en excés del turisme pot no ser beneficiós i que cal vetllar per mantenir un equilibri. S'ha de treballar per un model turístic responsable, de manera que la riquesa generada tingui com a finalitat el benestar de la ciutadania. Cal intervenir amb urgència, especialment en aquelles zones de la ciutat i en aquells moments de l'any en què aquest equilibri és extremadament fràgil.

Segon

S'ha de continuar apostant per un model turístic cívic i de qualitat i per la captació d'un turisme responsable i respectuós amb els valors propis de la ciutat, que no comprometi la qualitat de vida dels veïns i veïnes, ni la sostenibilitat comercial i ecològica de Barcelona.

Tercer

Cal reforçar i utilitzar les eines urbanístiques existents —com els plans d'usos— que permeten regular la implantació de determinades activitats en un territori, com els establiments de concurrència pública, l'hoteleria i altres activitats. Cal fer un inventari dels recursos de què disposa l'oferta turística de la ciutat, la qual cosa permetrà aplicar els mecanismes adients perquè l'oferta il·legal no hi tingui cabuda i no es fomentin el treball precari ni l'economia submergida.

Quart

S'ha de garantir que el seguiment estratègic del Pla de Turisme de Barcelona 2015 tingui presents, a més dels operadors, els agents econòmics, socials i veïnals. D'aquesta manera es podrà vetllar, no només pel foment de l'ocupació —inherent a l'activitat turística—, sinó pel foment d'una ocupació de qualitat i no pas precària. Hem de treballar per un model turístic cívic i de qualitat.

El Grup de Treball ha fet vuit sessions de treball. Les persones que han col·laborat en aquest dictamen són:

1. Albert Claret , vicepresident primer i representant del Consell de la Joventut.
2. Alejandro Goñi, vicepresident segon i representant de PIMEC Comerç.
3. Carmen Bermúdez, representant del Consell d'Immigració.
4. Lluís Toledano, representant de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya.
5. Miquel Nadal, representant del Consell Assessor de la Gent Gran.
6. Enric Canet, representant del Casal dels Infants per a l'Acció Social als Barris.
7. Nicolàs Ortiz, representant de la Federació Ecom.
8. Rosa Romeu, Persona d'Especial Rellevància Ciutadana.

9. Carles Duarte, Persona d'Especial Rellevància Ciutadana.
10. Carmen Panchón, representant de la Universitat de Barcelona.
11. Jordi Puig, representant de la Xarxa Comunitària de Sant Antoni.
12. Josep Parcerisa, representant de la Universitat Politècnica de Catalunya.
13. Enric Estrenjer, Persona d'Especial Rellevància Ciutadana.
14. Juan Jose Casado, representant de la Unió General de Treballadors.
15. Vicenç Tarrats, representant de Comissions Obreres.
16. Mireia Recio, representant de Foment Nacional del Treball.
17. Lluís Vendrell, representant de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.

Barcelona, octubre de 2014

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de **Domini Públic**. Es permet qualsevol explotació de l'obra, incloent-hi una finalitat comercial, així com la creació d'obres derivades, la distribució de les quals també està permesa sense cap restricció.

La llicència completa es pot consultar a

<http://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/deed.ca>